



Poul Nyrup Rasmussens tale ved Folketingets åbning

Taler

Poul Nyrup Rasmussen
Statsminister

Dato

5. oktober 1993

Sted

Christiansborg

1 Regeringen har tre hovedmål.

5

Vi vil forny velfærdssamfundet ved at skabe bæredygtig vækst og øget beskæftigelse, ved at sikre, at økonomien er i orden på virksomhederne og i det offentlige, ved at bryde gamle barrierer, styrke omsorgen for de svage og bane vejen for nye netværk, hvor alle har pligter og rettigheder.

10

Vi vil videregive et Danmark med et godt miljø og en rig kultur til de næste generationer. Det kommer ikke af sig selv, det kræver holdninger og vilje til at vælge til og fra.

20

Vi vil sikre, at Danmark spiller en aktiv rolle i Europa og i det internationale samfund, en rolle baseret på respekt for demokrati og menneskerettigheder.

25

Billedet er ikke malet i lyse farver. Kampvogne i Moskvas gader minder os om spændingen i det russiske samfund. I lande kun få timers flyvning herfra ser vi

30 forfærdende tragedier og krænkelser af menneskerettighederne. Vi ser næsten
uoverskuelige kriser i den tidligere østblok. Vi ser grusomme krige, vi ser
fremmedhad rykke tættere på, ikke blot hos vore naboer, men hos os selv. .

35

Vi alene kan ikke skabe tryghed i Europa, men vi kan hjælpe til, vi kan yde vor
indsats, og vi kan gøre, hvad der er menneskeligt muligt for at sikre, at
utrygheden ikke bider sig fast i Danmark.

40

I Danmark er arbejdsløsheden nu så alvorligt et problem, at det er ved at blive en
45 reel trussel mod den fælles velstand og den enkeltes velfærd, mod helheden og
sammenhængen i vort samfund.

50

Det er en fælles interesse at øge antallet af arbejdspladser i Danmark.

55

Det er en fælles interesse, at de ældre får en god omsorg.

60

Det er en fælles interesse at sikre ægte ligestilling mellem kønnene.

65

Det er en fælles interesse, at kløfterne formindskes i samfundet, ikke kun
herhjemme, men også for folkene i Østeuropa og de fattige i den tredje verden.

70

Det er en fælles interesse at passe på det land, vi arvede fra vore forfædre og skal give videre til vore børn.

75

80 Ingen regering kan forny et samfund alene ved love, cirkulærer og en god økonomi. Det er holdningen hos hver enkelt borger, der er det bærende. Alle må føle et personligt ansvar, ikke kun for sin egen tilværelse, men også for helheden.

85

Markedsøkonomi, frihandel over grænserne og konkurrence mellem virksomhederne skal altid foretrækkes frem for stivbenet planøkonomi, national selvtilstrækkelighed og monopoler – ingen tvivl om det. Kun et velfungerende og dynamisk erhvervsliv kan sikre det økonomiske fundament for samfundet.

90

95 Men vort samfund kan og skal ikke bygge på en filosofi, som vil forvandle alle relationer mellem mennesker til køb og salg på et marked. Det er ikke kun de stærkeste, der skal have chancen for at udfolde sig. Intet samfund og ingen regering kan sikre en lykkelig tilværelse for den enkelte, men vi kan bøde på de uligheder, der grundlægges ved arv og miljø. Det er her, vi har en fælles interesse. Det er her, Danmark har sin enestående styrke. Vores fordel er, at vi bor i et
100 land, hvor langt mere binder os sammen end splitter os.

105 Danmark kan godt vise vejen til velfærdssamfundets fornyelse, men vi skal ville det. Det er en fælles interesse at gøre det.

110

Hvor er vi så i dag? Regeringen har brugt de første 8 måneder på at skabe grundlag for en ny kurs.

115

Årelange diskussioner om påtrængende reformer og en langt større indsats for beskæftigelsen er slut. Diskussionen er nu omsat i praktisk handling.

120

Danmark havde hårdt brug for en Skattereform. Der er nu skabt klarhed og
125 sikkerhed om vilkårene en årrække frem. Nu kan den enkelte familie, virksomhed og kommune trygt disponere.

130

Men helheden er nok druknet i debatten om detaljerne. Lad mig derfor slå et par hovedlinier fast:

135

Vi sænker over de næste 5 år trækprocenterne med 14 pct. for de laveste indkomster og med 10 pct. for de højeste. Nu kan alle se nytten af en ekstra arbejdsindsats.

140

I de første år er skattelettelserne større end de nye indtægter. Det er fuldt
145 bevidst. Det sker af hensyn til beskæftigelsen. Hensigten er jo at give

samfundsøkonomien et skub fremad.

150

Skattelettelserne er ikke et åbent hul i statskassen. Om 4 år er der fuld dækning fra de grønne afgifter, fra det nye arbejdsmarkedsbidrag, fra et bredere skattegrundlag og en forbedret skatteligning.

155

De grønne afgifter er heller ikke tidsler i en ny buket. De grønne afgifter skal
160 åbne vore øjne for, at vi ikke bare skal slide på naturen, og at vi ikke blot kan ødsle med vore fælles ressourcer. Vi letter skatten på arbejdskraft, som der desværre er alt for rigeligt af, og vi lægger afgifter på naturressourcer, som der hurtigt kan blive mangel på. Det er jo logik.

165

Der bliver lettelser i økonomien for de fleste også efter betaling af grønne
afgifter og arbejdsmarkedsbidrag, simpelt hen fordi skattegrundlaget udvides,
170 og fordi vi ikke længere skal betale skatten for dem, der tjente på hullerne i det gamle system. I det nye system bliver der bedre og mere retfærdig balance.

175

Det meget store flertal får gavn af skattereformen, også de familier, der skal have deres hverdag til at fungere trods en presset økonomi, trods ventelister på daginstitutionerne, trods problemer på arbejdsmarkedet. De, der i dag er ledige, på efterløn eller på pension, får forbedringer ligesom de, der er i arbejde.

180

Erhvervslivet bliver tilgodeset gennem en sænkning af skatten på arbejdskraft,

ny købekraft hos befolkningen, lavere rente og en helt ny, aktiv erhvervs- og uddannelsespolitik.

190

Og sidst, men ikke mindst: Når regeringens økonomiske politik igen bringer økonomien i gang, vil flere komme i arbejde. Så vil skattegrundlaget på ny begynde at stige, og udgifterne til den store ledighed vil gradvis blive bragt ned.

195 Skatternes og udgifternes tryk falder, når økonomien går fra nulvækst til plusvækst, til bæredygtig plusvækst.

200

Danmark havde også brug for en arbejdsmarkedsreform. Det har vi fået nu. Reformen giver den enkelte ledige bedre forudsætninger for at skaffe sig et arbejde. Tilbudene passer til den enkelte og bygger på klare rettigheder og pligter. Der gives bedre og tidligere tilbud til dem, der er i særlig fare for at blive langtidsledige. Uddannelse bliver sidestillet med beskæftigelse.

205

210 Der indføres en fast dagpengeperiode på 7 år. Dertil kommer muligheder for uddannelses- og forældreorlov også for de ledige. De typer af tilbud, der kan gives til dagpengeberettigede og kontanthjælpsmodtagere, bliver ens. Forskelsbehandlingen vil forsvinde.

215

Men ingen nok så velindrettet arbejdsmarkedsreform kan fungere efter sin hensigt, medmindre arbejdsløsheden kommer ned. Arbejdsløsheden skal ned.

220 Det sætter vi alle kræfter ind på.

225

Med regeringens forslag til finanslov vil finanspolitikken blive anvendt til at styrke både hjemmemarkedet og eksporten. Vi sætter ekstra 12 mia. kr. i omløb, knap halvdelen til lettelse af skatterne i 1994 og godt og vel halvdelen ved at satse målrettet især på flere pladser i ungdoms- og erhvervsuddannelserne, et mere smidigt arbejdsmarked og en aktiv erhvervs politik.

230

235 Samtidig fremrykker både staten og kommunerne store samfundsgavnige investeringer. Vi sikrer fortsat lejere og ejere støtte til reparations- og vedligeholdelsesarbejder i deres boliger. Vi bidrager til en vækst i beskæftigelsen inden for servicesektoren. Hele denne indsats er tilrettelagt, så den giver både plads til flere i arbejde her og nu og en bedre konkurrenceevne for dansk erhvervsliv i fremtiden.

240

245 Økonomiaftalerne med de kommunale organisationer giver et godt grundlag for, at kommuner og amter til næste år kan yde deres bidrag til en bedre beskæftigelse og service. Sundhedsvæsenet og den kommunale service over for familier og ældre får nu et bedre økonomisk grundlag. Nu kan man gå i gang – vel at mærke uden nye kommunale skatteforhøjelser.

250

Vi skal gøre det attraktivt for forældre at tage orlov for at passe deres børn. Vi skal gøre det attraktivt for den beskæftigede at tage en efteruddannelse og dermed gøre plads for en ledig. Det er ikke kunstig jobskabelse; det er investering i dygtiggørelse, og det er sund familiepolitik.

255

260

Nu skal de nye reformer føres ud i praksis og fungere efter deres hensigt. Det er

en selvstændig opgave, men vi er først lige begyndt.

265

270 Gennem en årrække har den offentlige service haltet bagefter i forhold til nogle af de mest påtrængende behov. Der er skabt uholdbare ventetider til visse operationer på sygehusene. En del forældre kan ikke få passet deres børn. Omsorgen for de ældre er ikke så god, som den burde være. Vi har brug for mere kvalitet.

275

280 Regeringen kan ikke klare disse problemer med ét slag eller på et enkelt år, hertil er de økonomiske betingelser for vanskelige. Vi ved, at der vil blive stillet store krav om prioritering af de økonomiske midler, men det er vi parat til.

285 Vi måler vort samfunds kvalitet på, hvordan vi behandler de svageste; derfor skal der i den kommende tid allerførst rettes op på mangler og svigt her. Regeringen vil derfor om kort tid fremlægge en handlingsplan til hjælp for de udstødte, de ensomme og de sindslidende. Der er i vidt omfang skabt økonomisk grundlag herfor med aftalerne med kommunerne om næste års budget. Regeringen har 290 afsat de nødvendige ekstra midler i forbindelse med finanslovsforslaget.

295 Vi har i Danmark et sundhedsvæsen, som mange andre lande misunder os. Der skal fortsat være offentlig sygesikring og fri sygehusbehandling for alle. Vi skal bevare og forbedre kvaliteten. Der skal være plads på sygehusene uden lange ventetider.

300

305 Regeringen har sammen med amtskommunerne aftalt tidsplan og økonomi for
en væsentlig udvidelse af antallet af sygehusenes operationer. Der er enighed
med amterne om at gøre en indsats med det klare mål, at ingen skal vente mere
end 3 måneder på behandling.

310

Men der er ikke tvivl om, at sygehusvæsenet har været udsat for en stram
økonomi gennem de senere år. Regeringen vil nu tage initiativ til en drøftelse
med amterne om en 4-årig økonomiaftale om sygehusvæsenets vilkår, styring,
315 opgaveløsning og henvisningspraksis. Der er behov for mere præcise og
realistiske økonomiske vilkår.

320

Folkepensionens grundbeløb skal være det faste fundament for al
pensionsopsparing. Det står regeringen urokkeligt fast på. Det er også afgørende
for, at de arbejdsmarkedspensioner, der er aftalt ved overenskomst, kan
fortsættes, og udbygges. Den enkelte skal nære fuld tillid til, at opsparingen er
325 der, når der er brug for den. Samtidig skal ældre lønmodtagere sikres bedre
muligheder for gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

330

Regeringen vil i efteråret følge sin nye handlingsplan op for de ældre. I
hjemmene skal der sikres den hjælp, de har brug for, og samtidig vil der komme
flere moderne plejehjem. Regeringen har aftalt med kommunerne, at de som
noget nyt i de kommende år vil få en del af de penge tilbage, som bruges på at
335 ansætte mere personale til ældreservice, herunder hjemmehjælp. Aktiveringen af
de arbejdsløse i kommunerne vil sammen med de forbedrede
hjemmehjælpsordninger give de ældre, der har behov for det, en omsorg, der er
nænsom, respektfuld og tilstrækkelig.

340

Vi vil ikke acceptere en situation, hvor ældre mennesker ikke tør bevæge sig ud
345 efter mørkets frembrud, eller hvor unge kommer ud for brutal vold. Om kort
tid fremlægger regeringen derfor en række nye initiativer til at nedbringe
voldskriminaliteten. Forebyggelse er det vigtigste element; den skal starte
allerede i skolen. Samtidig skal vi sætte hurtigere ind mod volden. Voldsmænd
skal have en hurtig dom og sendes til afsoning senest én måned efter dommen.
350 Regeringen ønsker også straffen forhøjet ved gentagen vold og vold mod særligt
udsatte grupper.

355 Småbørnsfamilierne er en presset gruppe i Danmark. Det er regeringens mål at
skabe valgmuligheder for forældrene, så børnene kan vokse op i tryghed og med
gode muligheder for udfoldelse. Den nye forældreorlov giver nu reelt ret til at
forlænge barselorloven til op til ét år. Og kommunerne kan supplere den
360 statslige orlovsgodtgørelse; det sker faktisk allerede i flere kommuner.

365 Samtidig kan vi allerede se, at de midlertidige tilskud fra staten hjælper
kommunerne til at holde en høj takt i udbygningen af daginstitutioner og
dagpleje, så flere forældre får mulighed for at deltage på arbejdsmarkedet, hvis de
ønsker det.

370

Der er dog fortsat problemer med ventelisterne. Derfor ønsker regeringen som
et led i de kommende økonomiforhandlinger med kommunerne at aftale en
375 pladsgaranti. Sigtet er, at de familier, der ønsker det, kan få et pasningstilbud
senest 12 måneder efter barnets fødsel. Målet er, at vi kan nå en sådan garanti
inden udgangen af 1995. En stor del af kommunerne har allerede planlagt
udbygningen af børnepasningen, som vil gøre en pasningsgaranti til en realitet.
Det er ikke en uoverkommelig opgave at få den resterende del af kommunerne

med.

385

Folkeskolen skal have en høj kvalitet og ruste børn til at klare sig godt. Derfor vil regeringen med stor opmærksomhed følge den nye folkeskolereforms gennemførelse i kommunerne.

390

Vi skal have råd til kulturformidling i Danmark, en kulturformidling, der kan give os rigdom på oplevelser og mod til udfoldelse. Den skabende kunst skal
395 have bedre vilkår. Regeringen fremlægger en række kulturpolitiske initiativer i dette efterår.

400

Vi skal og vi vil praktisere vort humanistiske grundsyn gennem ordentlig modtagelse af ulykkelige mennesker, der må flygte fra krig og undertrykkelse. Alle internationale aftaler skal naturligvis overholdes. Men samtidig skal vi sætte ind over for de reelle problemer i dagligdagen. Vi vil sætte flere kræfter ind på at
405 redde de hårdt belastede boligområder, før de udvikler sig til noget, som ingen frivilligt vil blive boende i. Det ville imidlertid være at narre os selv at tro, at det er de fremmedes skyld.

410

Vi er om kort tid klar med en handlingsplan med en lang række nye initiativer. Der er behov for en massiv indsats over for de sociale problemer i disse boligområder. Der er brug for en langt mere rimelig fordeling af de flygtninge,
415 vi tager imod. Og hvad der også er vigtigt: Der er brug for en mere effektiv danskundervisning af anerkendte flygtninge og indvandrere, det gælder voksne, og det gælder børn allerede før skolealderen.

Har vi virkelig råd til alle de forbedringer, jeg her har nævnt? Ja, det har vi. Danmark har i dag overskud på betalingsbalancen og en lav inflation. Vi har
425 råderum i 1994 og i de nærmeste år. Opsvinget bliver ikke bremset af underskuddet over for udlandet, som det skete i 1986-87.

Regeringens økonomiske politik sikrer en ansvarlig linie, der vil skaffe flere i arbejde. Når linien slår fuldt igennem, vil vi leve op til EF's konvergenskrav. Regeringen vil inden for de næste måneder dokumentere dette ved at udarbejde et egentligt konvergensprogram.

Danmark er i den gunstige situation, at statsunderskuddet forsvinder, hvis vi får
440 bragt ledigheden ned fra de nuværende 12 pct. af arbejdsstyrken til 8-9 pct.

445 Det er igennem vækst i den private sektor, at statsunderskuddet skal fjernes. Lempelsen af finanspolitikken i 1994 er derfor målrettet og midlertidig. Statsunderskuddet skal vendes til overskud, så vi kan komme af med rentebyrden fra statsgælden. Krumtappen er et konkurrencedygtigt og ekspanderende erhvervsliv. Nu er grundlaget lagt fast for de økonomiske
450 rammer for 1994, men tør den danske befolkning gå i gang med nye økonomiske dispositioner efter de seneste års oplevelser?

Regeringen tror ikke på en lånefinansieret forbrugsfest som midt i 1980'erne. Vi ønsker det heller ikke. Vi ønsker en økonomisk forsvarlig udvikling, og vi

460 mener, at der er grund til optimisme. Vi tror, at mange familier har udskudt helt
nødvendige anskaffelser og reparationer i de seneste år, hvor utrygheden har
bredt sig som følge af den stigende arbejdsløshed.

465

Med trygheden om skatter og fradrag kommer der ny gang i ejendomshandelen
og et løft i ejendoms priserne. Husejerne kan få prioritetsydelse bragt ned
gennem omlægning af dyre lån. Skattereform og stigende realløn vil give den
typiske danske familie en fremgang i købekraft på 4-5 pct. næste år.

470

475 Den stigende ledighed kan siden sommeren 1992 helt og fuldt føres tilbage til
international stagnation, valutakurssvingninger og den alt for høje rente. På alle
disse afgørende punkter er en vending så småt på vej.

480

Trods det forhåbentlig meget midlertidige sammenbrud i det europæiske
valutasamarbejde er der ro om den danske krone og den danske valuta.
Regeringen vil i samarbejde med Nationalbanken arbejde aktivt for at
genetablere et mere forpligtende monetært samarbejde i EF.

485

490 Omkostningerne stiger mindre i Danmark, end de gør i verden omkring os.
Tyskland har nu lagt sig på en linie, der fører mod stadig lavere rente i Europa. I
Danmark er obligationsrenten faldet til det laveste niveau i 30 år. Også diskonto
og bankrente er igen på vej nedad. Alle disse nye signaler vil bidrage til at få gang
i dansk økonomi igen. Vi forventer derfor, at arbejdsløshedskurven vender i
1994.

495

500 Men det er en langvarig og omfattende opgave at få bragt beskæftigelsen på ret
kurs igen. Opgaven kan se uoverkommelig ud, men den kan løses, hvis vi holder
fast i den nye kurs.

505

Et dynamisk erhvervsliv med indtjening og beskæftigelse er grundlaget for
velfærdssamfundets finansiering. Sådan har det altid været. Men det gamle
industrisamfund er under forvandling til et informations- og servicesamfund
510 med helt nye produktionsvilkår og internationalisering. Den stærke
internationalisering medfører, at virksomhederne spreder deres produktion,
teknik og administration over hele verden. Deres aktiviteter placeres dér, hvor
det er billigst og mest effektivt.

515

Men vi skal ikke konkurrere med lønninger og arbejdsforhold hverken i forhold
til Asien eller i forhold til Østeuropa. Derfor skal der føres en erhvervspolitik,
520 der styrker os i det, vi er gode til, sørger for infrastruktur, stimulerer
forskningen, udviklingen og fornyelsen.

525

Vi skal leve af det, vi er bedst til. Vi skal satse på at sælge varer og tjenesteydelser,
der stiller krav til viden og indsigt og en veluddannet arbejdsstyrke. Det er
nødvendigt, at den offentlige sektor og det private erhvervsliv nu lærer, at de
ikke er hinandens modsætninger, men hinandens forudsætninger. I det hele
530 taget skal vi bygge langt mere på samvirke mellem den offentlige og den private
sektor.

535

Vi skal kombinere erhvervsøkonomisk vækst med miljømæssig bæredygtighed. Vi skal tilrettelægge rammerne for eksport af de dele af vores velfærdssamfund, som borgere i andre lande nu gradvis begynder at efterspørge. Det er viden om
540 ældreomsorg, om børnepasning, hospitalsvæsen, uddannelsesvæsen.

545 Men vi skal også tænke på nye danske beskæftigelsesmuligheder. Servicesektoren skal udvides. Nu skal det være muligt og økonomisk overkommeligt for private lønmodtagerfamilier at købe tjenesteydelser som rengøring og havepasning. Vi har forladt tidligere tiders herskab og tjenestefolk-forhold, og det skal vi ikke vende tilbage til. Private skal derimod igen købe tjenesteydelser hos regulære
550 firmaer, der lønner deres ansatte efter gældende overenskomster.

555 Hvis den enkelte familie anvender en del af sine øgede forbrugsmuligheder til køb af serviceydelser, vil vi nemlig opnå tre ting: Vi vil kunne sætte flere i arbejde, vi skåner miljøet ved at købe tjenesteydelser i stedet for forbrugsvarer, den enkelte får mere tid til samvær og dermed bedre livskvalitet. Det er der faktisk behov for i dag, hvor den samlede ugentlige fritid for en børnefamilie er
560 en time mindre end for 25 år siden.

565 Det handler ikke om en ny bevidstløs forbrugerisme, men om en nyvurdering af, hvordan vi kan indrette samfundet i fremtiden. Det er en kæmpeudfordring, men spændende for det danske samfund.

570

Regeringen har berørt alle disse spørgsmål i den erhvervsredegørelse, vi fremlagde for et par uger siden. Vi har stillet spørgsmål: Hvad skal Danmark leve af om 5 år, om 10 år? Og hvordan skal vi leve? Hvad skal vi arbejde med og

hvor meget?

580

Regeringen vil igangsætte et kommissionsarbejde om fremtidens arbejdsliv i Danmark – om Danmarks fremtid. Vi skal vurdere de internationale muligheder, samspillet mellem det offentlige og den private sektor, og vi skal klarlægge perspektiverne inden for serviceområdet. Vi skal danne os et billede af
585 arbejdslivet, som det tegner sig på vej ind i det 21. århundrede – det gode arbejdsliv.

590

Regeringen lægger vægt på, at der skabes en god og tryk sammenhæng mellem arbejdsliv, uddannelse og familieliv for børnefamilierne. Med de nye orlovsordninger er der skabt mulighed herfor. Det er vigtigt, at
ligestillingsarbejdet styrkes både på det private arbejdsmarked og i den offentlige
595 sektor. Ligestillingsrådets rådgivende og informerende arbejde vil derfor blive styrket.

600

I et samfund som det danske kan vi ikke acceptere, at en tredjedel af ungdomsårgangene, ikke får en kompetencegivende uddannelse, enten fordi de ikke kan få plads, eller fordi de falder fra. Begge dele sætter regeringen ind imod i kampagnen »Uddannelse til alle unge«.

605

Målet er, at alle skal have et uddannelsesstilbud. 10.000 nye uddannelsespladser
610 opretter vi i 1994. Alene på de videregående uddannelser vil regeringen øge tilgangen med 5.000, pladser i 1994. Det er forudsætningen for, at øget optagelse ikke går ud over kvaliteten i undervisningen og uddannelsernes indhold. Vi har desuden iværksat en kampagne for at mindske frafaldet blandt

615 de unge. Hverken de unge eller vi skal vænnes til et liv på bistand.

620 Efteruddannelse er et nøgleord i 1990'erne. Indsatsen for at uddanne og opkvalificere har ikke alle steder været tilstrækkelig omfattende og effektiv, det skal ændres. Regeringen vil i 1994 udvide med 10.000 helårspladser på voksen- og efteruddannelserne. Målet er gradvis at udbygge med yderligere 50.000 pladser i løbet af 1990'erne.

625

Regeringen vil indlede drøftelser med arbejdsmarkedets parter og kommunerne om forbedring af voksen- og efteruddannelserne, som jeg sagde det, i 1990'erne. En langsigtet og forbedret indsats af det omfang forudsætter bidrag fra alle parter. En aktiv indsats på nøgleområderne økonomi og erhvervs politik kræver højt kvalificeret arbejdskraft på højt uddannelsesniveau.

635

Regeringen vil aktivt støtte en fornyelse af den offentlige sektor. Kvalitet skal i højsædet. Ensidige nedskæringer uden plan er ikke vejen – det skaber jo blot ny utryghed – men utidssvarende systemer og arbejdsgange skal fornyes. Vi har jo en offentlig sektor med højt kvalificerede og engagerede medarbejdere. Det er hos medarbejderne, at kendskabet til opgaver og arbejdsgange findes, en aktiv medvirken herfra er forudsætningen for fornyelsen. Regeringen vil arbejde for større tryghed i ansættelsen til gengæld for accept af bevægelighed fra ét job til et andet, efteruddannelse og vilje til at prøve nye udfordringer.

650 Vi ved, at det ikke er en usynlig hånd, der styrer markedet uden om miljøproblemer. Grønne afgifter vil hjælpe med til at skåne miljøet i fremtiden, men erhvervene skal også bidrage, så adfærden ændres. Samtidig skal der

655 tilbageføres midler til energibesparende foranstaltninger, så konkurrenceevnen ikke svækkes.

660 Vi skal rydde op efter fortidens synder, farlige affaldsdepoter skal fjernes, vores miljøpolitik skal bidrage til at sikre øget beskæftigelse bl.a. gennem offentlige investeringer og projekter inden for naturpleje og naturgenopretning.

665

Regeringen vil fremlægge en samlet plan for opfølgning af energihandlingsplanen »Energi 2000«, og regeringen vil udarbejde en ny samlet trafikplan, »Trafik 2005«. Begge planer vil sætte energi- og miljømålene i
670 højsædet.

675 Dansk udenrigspolitik står over for nye udfordringer. Regeringen ser frem til en bred udenrigspolitisk debat her i Folketinget på grundlag af den redegørelse om principper og perspektiver i dansk udenrigspolitik, som blev fremlagt før sommerferien. Danmark skal spille en aktiv rolle i det internationale samfund. Med ulandsbistanden, Øststøtten, den nyoprettede miljø- og katastrofefond
680 samt vort FN-engagement er vi faktisk blandt de lande i verden, der yder det største bidrag til udvikling, fred og sikkerhed i forhold til vores størrelse. Derfor kan vi tillade os at stille krav. Vi skal ikke gøre os mindre, end vi er, men tænke større.

685

Tragedien i det tidligere Jugoslavien har vist os, hvor vanskelig FN's opgave er, når viljen til fred mangler. Men efter afslutningen af den kolde krig står FN med
690 helt nye muligheder. Derfor må FN reformeres, bureaukratiet må formindskes, og der må tilføres de nødvendige ressourcer. I FN's Sikkerhedsråd må ulandene

repræsenteres stærkere og de permanente medlemmer afspejle den reelle indflydelse i verden.

695

700 Frem for alt må det forebyggende diplomati styrkes, indgrebene mod truende konflikter skal komme langt tidligere. Alt, hvad der går forud for og kan forhindre den militære konflikt, må styrkes, men FN må også være i stand at drage den yderste konsekvens, hvis andre midler er virkningsløse.

705

Danmark skal fortsat være parat til at deltage i FN's militære aktioner, som vi har vist det med indsatsen i det tidligere Jugoslavien. Med vores beslutning om oprettelse af en international enhed som et led i forsvars forliget har vi vist vejen; andre er i færd med at følge efter. FN bør permanent kunne disponere over styrker fra medlemslandene, der hurtigt kan sættes ind i konfliktsituationer. NATO vil fortsat være kernen i Danmarks militære sikkerhed. Danmark vil klart markere ønsket om, at NATO gradvis omstiller sig til den ny sikkerhedspolitiske situation. CSCE's struktur og NATO's samarbejde med Østlandene bør styrkes. Men samtidig er det vigtigt for Danmark at bevare USA's engagement i Europa.

720

Gennem de internationale organisationer kan og vil Danmark yde en særlig indsats på fire hovedområder: fælles sikkerhed, demokrati og menneskerettigheder, økonomisk og social udvikling samt miljø. Sammenhængen mellem disse fire områder skal vi ikke mindst fastholde i solidaritetsindsatsen over for den tredje verden og især det glemte kontinent Afrika.

730

Den 18. maj stemte vi ja til Edinburgh-aftalen og lagde dermed linierne for Danmarks Europapolitik i årene fremover. Der skal ikke herske tvivl om regeringens Europapolitik. Den er fortsat identisk med det grundlag, der i blev
735 stemt om ved folkeafstemningen. Realismen skal være overskriften for det europæiske samarbejde. Det er forudsætningen for en bredere folkelig opbakning. Danmark vil derfor fortsat arbejde for at omsætte principperne om åbenhed og nærhed i praksis.

740

En af EF's største opgaver er samarbejdet om økonomi og beskæftigelse i Europa. Derfor skal der også arbejdes for en hurtig afslutning på GATT-
745 forhandlingerne.

750 En anden opgave er indsatsen for at løse de fælles miljøproblemer i Europa.

755 Derudover vil Danmark som hidtil arbejde aktivt for en udvidelse af EF med Sverige, Norge, Finland og Østrig. Dermed styrkes såvel det nordiske samarbejde som grundlaget for en udvikling af EF-samarbejdet i retning af de synspunkter, Danmark står for.

760

EF og det øvrige internationale samfund må vedstå sine forpligtelser i forhold til Østeuropa. Perspektivet om medlemskab blev et af de vigtige resultater på Det
765 Europæiske Råds møde i København. EF må i langt større omfang åbne sine markeder og yde bistand ud fra en fælles interesse i at undgå nye konflikter, flytningestrømme og instabilitet i Europa.

Østersøen kan blive et virkeligt fredens hav omgivet af de nordiske lande, Tyskland, Polen, de baltiske lande og den russiske region omkring Skt. Petersborg og Kaliningrad. Dette område vil blive opprioriteret ved anvendelsen af Øtstøttemidlerne i fremtiden. Østersøen – engang et vigtigt vækstcenter – skal være en stor dansk satsning i de kommende år.

780

En fredelig udvikling i Rusland er en vigtig forudsætning for mange af de positive udviklingstendenser, jeg har omtalt. Derfor er det afgørende, at det lykkes at fastholde og styrke kursen mod demokrati og økonomiske reformer, og derfor har regeringen støttet præsident Jeltsin som den bedste garant for reformkursen.

790

Vi har dyb medfølelse med ofrene for de voldsomme begivenheder i Moskva. Men medfølelse er jo ikke nok. De økonomiske og sociale strukturer, som er den egentlige forudsætning for en stabil samfundsudvikling, må vi finde nye veje til at støtte. Det er også læren fra de sidste dage.

795

Færøerne er inde i en alvorlig økonomisk krise. De har behov for opfølgning af samarbejdet. Det har derfor været nødvendigt for staten at yde det færøske landsstyre betydelige lån bl.a. for at undgå banklukninger, der ville have haft uoverskuelige konsekvenser for alle dele af det færøske samfund.

805

Den nødvendige tilpasning af den færøske økonomi vil blive smertefuld. Bl.a. vil en genopbygning af fiskebestandene efter de sagkyndiges mening tage lang tid –

810 en årrække. Regeringen vil drøfte situationen med landsstyret, der vil blive
tilskyndet til at gennemføre budgetforbedrende foranstaltninger, ligesom det
må drøftes, hvordan genopretningen kan gennemføres i praksis.

815

Grønlands økonomiske vanskeligheder er ikke så tunge. Men
samfundsøkonomien er i dag stort set alene baseret på rejefiskeriet og
bloktilskuddet fra staten. Der er derfor et stort behov for at øge bredden i
820 erhvervsstrukturen, hvad landsstyret også arbejder intenst på.

825 Regeringen har fundet det afgørende at fastlægge klare mål. Vi siger: Lad os
værne om og forny velfærdssamfundet. Lad os videregive et bæredygtigt
samfund til de kommende generationer. Lad os arbejde aktivt for demokrati og
menneskerettigheder i det internationale samfund.

830

Vi når ikke det hele i 1994 – langt fra – men i det kommende år vil regeringen
arbejde på som en af sine hovedindsatser at sikre det fulde gennemslag af de
835 reformer, der blev gennemført i foråret, og der skal arbejdes for de forbedringer
af hverdagen, jeg har bebudet i dag, og som rækker ud over 1994 –
hverdagsforbedringer, som vi har sat konkrete og realistiske tidsfrister på.

840

Jeg har i dag redegjort for en del af det, vi vil tage fat på i den kommende
folketingssamling. I åbningsredegørelsens skriftlige del, som fremlægges
samtidig hermed, er en række af regeringens andre initiativer omtalt. Regeringen
845 ønsker at indbyde alle Folketingets partier til samarbejde herom i det
kommende år.

850

Må jeg foreslå, at vi indleder Folketingets arbejde med at udbringe et leve for Danmark.

855

Danmark leve!

860

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

865

Kilde

Manuskript taget fra folketingstidende.dk med tilladelse fra udgiver.

Kildetype

Dokumentation på online medie

870

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Taler om velfærdsstaten, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1993>

875

880

885